

prima instanță: S. Lazari
instanța de apel: L. Popova, M. Moraru, A. Nogai

dosarul nr. 3ra-634/14

DECIZIE

11 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Vera Macinskaia
Sveatoslav Moldovan
Constantin Alerguș
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Biroul Vamal Leușeni
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Tudor Liurca împotriva
Biroului Vamal Leușeni cu privire la contestarea actului administrativ
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2014 prin care a fost
respins apelul declarat de Biroul Vamal Leușeni și menținută hotărârea Judecătoriei
Buiucani mun. Chișinău din 30 iulie 2013, prin care acțiunea a fost admisă

constată:

La 27 septembrie 2012, Tudor Liurca a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Serviciului Vamal al RM cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a indicat că la 13 iulie 2012, a importat din România în RM,
excavatorul pe șenile în stare de nefuncționare, marca Kobelco SK30UR, serie șasiu
PR03787, precum și 4 cupe de încărcare, procurat în baza contractului vânzare-
cumpărare din 10 iulie 2012. Ca urmare, de către Serviciul Vamal RM a fost emisă
chitanța seria AB nr. 781191 de percepere a obligațiilor vamale de la persoane fizice în
sumă totală de 30760,96 lei în urma emiterii unui act de inspecție.

Menționează că nu a fost de acord cu chitanța dată, deoarece nu i-a fost prezentat
actul de inspecție și nu a fost făcute mențiunile respective pe versoul declarației vamale,
privind majorarea valorii în vamă, de aceia conducându-se de prevederile p. 19 din
Hotărârea nr. 600 din 14 mai 2002 a achitat suma de 30890 lei pentru operațiunile de
import/export, fapt confirmat prin ordinul de încasare a numerarului nr. 781191 din 13
iulie.

Susține că s-a adresat cu cerere prealabilă către Serviciul Vamal al RM, solicitând
anularea chitanței seria AB nr. 781191 de percepere a obligațiilor vamale de la
persoane fizice în sumă totală de 30760,96 lei, survenite în urma emiterii actului de
inspecție cu recalcularea și restituirea sumelor percepute excedentar.

La 04 septembrie 2012 a primit răspuns de la Serviciul Vamal al RM prin care s-a
confirmat că acțiunile organului vamal sunt legale, iar motive pentru satisfacerea
cerințelor invocate în cererea prealabilă, nu există.

Invocă dezacordul cu răspunsul Serviciului Vamal al RM și calculul efectuat de către inspectoratul vamal în actul de inspecție și chitanța seria AB nr. 781191 de percepere a obligațiunilor vamale de la persoane fizice.

Indică că din analiza chitanței seria AB nr. 781191 de percepere a obligațiunilor vamale de la persoane fizice în sumă totală de 30760,96 lei, nu este clar în conformitate cu care normă legală a fost determinată valoarea mărfii în vamă de către inspectorul vamal, din care sumă a fost calculată taxa pentru procedurile vamale, deoarece pe versoul declarației vamale lipsesc mențiunile cu privire la majorarea valorii în vamă

Consideră că inspectorul vamal a majorat fără nici un temei legal valoarea mărfii în vamă, care nu este indicată în declarația vamală și în chitanța contestată, astfel fiind calculate greșit și celelalte taxe, ca urmare cauzându-i un prejudiciu material considerabil în suma de 18110.00 lei.

Reclamantul își întemeiază pretențiile în baza art. 4, 6, 7, 10, a Legii cu privire la tariful vamal și anexele nr. 1 și 2 al aceleiași Legi, art. 96 Cod fiscal, Legea contenciosului administrativ și hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul RM nr. 600 din 14 mai 2002.

Solicită admiterea acțiunii, anularea în tot a actului de inspecție prin care a fost emisă chitanța seria AB nr. 781191 de percepere a obligațiilor vamale de la persoane fizice în sumă totală de 30760,96 lei și restituirea către Tudor Liurca a sumei în mărime de 30760,96 lei.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2012, a fost înlocuit în proces pârâtul Serviciul Vamal cu pârâtul corespunzător Biroul Vamal Leușeni, fiind dispusă înmânarea către Biroul Vamal Leușeni a copiei în judecată și materialele anexate la el și amânată ședința pentru 21 ianuarie 2013, ora 10:00.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2013, cauza de contencios administrativ la acțiunea lui Tudor Liurca împotriva Serviciului Vamal cu privire la contestarea actului administrativ a fost remisă la Judecătoria Buiucani mun. Chișinău pentru examinare în fond, conform competenței.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 30 iulie 2013, a fost admisă cererea petiționarului Tudor Liurca și declarat nul actul de inspecție la acceptarea valorii în vamă a mijloacelor de transport auto și a plăților acestora, emis la 13 iulie 2012 de Biroul Vamal Leușeni, prin care a fost stabilită valoarea în vamă a bunului introdus în RM de către petiționar în sumă de 10000 Euro și chitanța seria AB nr. 781191 de percepere a obligațiunilor vamale de la persoane fizice, emisă de Biroul Vamal Leușeni în baza actului indicat, cu restituirea către petiționar a sumei de 17560 lei, calculate și încasate nefondat.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2014 a fost respins apelul declarat de Biroul Vamal Leușeni, menținută hotărârea primei instanțe.

La 28 martie 2014 Biroul Vamal Leușeni a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând examinarea și admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată considerând-o neîntemeiată, ilegală și pasibilă anulării.

Indică că la 13 iulie 2012 de către Tudor Liurca a fost vămuیت excavatorul pe șenile de marca Kobelco SK30UR, serie șasiu PR03787, precum și 4 cupe de încărcare. În urma

vămuiirii a fost eliberată chitanța seria AB nr. 781191 din 13 iulie 2012 de percepere a obligațiilor vamale în sumă totală de 30760,96 lei.

Cu referire la prevederile art. 100 alin. (1) Cod fiscal, indică că valoarea în vamă impozabilă a mărfurilor importate constituie valoarea lor în vamă, determinată în conformitate cu legislația vamală în vigoare, precum și impozitele și taxele care urmează a fi achitate la importul acestor mărfuri, cu excepția TVA.

Cu referire la art. 6 din Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380 din 20 noiembrie 1997, indică că la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală, declarantul anunță valoarea în vamă a acestora autorității vamale.

Relatează că la determinarea valorii în vamă a mărfii, Tudor Liurca a solicitat aplicarea metodei nr. 1 la determinare a valorii în vamă a mărfii, în baza valorii tranzacției cu marfa respectivă ori în baza prețului efectiv plătit sau de plătit.

Totodată, în rezultatul verificării corectitudinii determinării valorii în vamă, de colaboratorii vamali a fost constatat că setul de documente prezentat nu confirmă veridicitatea datelor privind valoarea în vamă declarată, din motiv că acesta este sub nivelul valorii de producție, iar metoda nr. 1 nu poate fi aplicată.

Astfel, conform art. 8 alin. (3) din Legea cu privire la tariful vamal, în cazul în care nu există date ce ar confirma corectitudinea determinării valorii în vamă a mărfii anunțate sau în cazul în care există temei de a considera că datele prezentate de declarant (importator) nu sunt veridice (inclusiv sunt sub nivelul valorii lor de producție) și/sau nu sunt suficiente, autoritatea vamală este în drept să determine de sine stătător valoarea în vamă a mărfii, aplicând consecutiv una din cele 6 metode prevăzute de prezenta lege.

Conform pct. 4 al Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600 din 14 mai 2002, organul vamal, care efectuează vămuirea mărfurilor introduse, verifică corectitudinea determinării de către declarant a valorii în vamă, inclusiv corectitudinea metodei alese de declarant pentru determinarea valorii în vamă și oportunitatea aplicării ei, integritatea (completivitatea) documentelor (obligatorii și suplimentare), prezentate de declarant, și corespunderea lor cu cerințele stabilite. În cazul în care lipsesc datele ce probează corectitudinea valorii în vamă anunțate sau există temeiuri să se considere că datele prezentate de declarant nu sunt veridice și/sau suficiente, autoritatea vamală este în drept să determine de sine stătător valoarea în vamă a mărfurilor, aplicând consecutiv metodele existente.

Susține că în aceste circumstanțe, colaboratorii vamali au stabilit că setul de documente prezentat nu confirmă pe deplin veridicitatea datelor privind valoarea în vamă declarată, astfel încât existând neconcordanțe în ceea ce ține de valoarea mărfii indicată în actele prezentate de către reclamant. Ca rezultat, din motivul că reclamantul s-a aflat în imposibilitatea de a prezenta actele solicitate, organul vamal a determinat de sine stătător valoarea în vamă în baza metodei de rezervă, dat fiind faptul că metodele 2 și 3 de determinare a valorii în vamă a mărfii în baza tranzacției cu mărfuri identice sau similare au fost imposibil de aplicat deoarece organul vamal nu dispune de date cu privire la importul în Republica Moldova a mărfurilor identice sau similare aproximativ în aceeași cantitate și în aceleași condiții comerciale; metoda 4 în baza costului unitar al mărfii nu a putut fi aplicată reieșind din circumstanțele că organul vamal nu a dispus de date concrete privind comisioanele și alte cheltuieli aferente vânzării, cheltuieli de transport, precum și cheltuieli conexe suportate pe teritoriul Republicii Moldova; metoda de determinare a

valorii în vamă nr. 5 în baza valorii calculate nu a fost aplicată deoarece s-a prezentat calculul de producere a mărfii de evaluat.

Mai menționează că conform pct. 13, 14, 15 ale Regulamentului privind declararea valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul RM, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600 din 14 mai 2002, pentru confirmarea veridicității datelor privind valoarea în vamă anunțată și a datelor suplimentare referitoare la ea, declarantul este obligat să prezinte la cererea autorității vamale un set de documente enumerate în acest punct, iar în cazul în care pentru confirmarea valorii în vamă anunțate documentele menționate în pct. 13 al prezentului Regulament nu sunt suficiente, declarantul este obligat să prezinte, la cererea organului vamal, informațiile suplimentare necesare.

Astfel, pentru utilizarea documentelor enumerate la pct. 13 și 14 ale prezentului Regulament în calitate de acte ce confirmă valoarea în vamă a mărfurilor, acestea trebuie să conțină rechizitele detaliate ale vânzătorului și cumpărătorului, condițiile de livrare, lista mărfurilor cu indicarea prețului pentru fiecare unitate și a valorii totale a mărfurilor, semnăturile și ștampilele necesare, rechizitele legal stabilite ale fiecărui contract, la existența unor rabaturi (reduceri la preț) conform condițiilor contractuale, ele trebuie să fie indicate în contract și în factură, cu indicarea condițiilor acordării.

Afirmă că deoarece Tudor Liurca nu a prezentat setul de documente ce confirmă pe deplin veridicitatea datelor privind valoarea în vamă declarată, organul vamal corect a întocmit actele de inspecție majorând valoarea în vamă a mărfii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La caz se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 29 ianuarie 2014, la 28 martie 2014, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, înaintând acțiunea în judecată împotriva Serviciului Vamal al RM, Tudor Liurca a solicitat anularea actului de inspecție prin care a fost emisă chitanța seria AB nr. 781191 de percepere a obligațiunilor vamale de la persoane fizice în sumă totală de 30760,96 lei.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și admiterii acesteia, cu anularea actului de inspecție la acceptarea valorii în vamă a mijlocului de transport auto și a plăților acestora, emis la 13 iulie 2012 de Biroul Vamal Leușeni prin care a fost stabilită valoarea în vamă a bunului introdus în RM de către Tudor Liurca în sumă de 10000 euro și chitanța seria AB nr. 781191 de percepere a obligațiunilor vamale de la persoane fizice, emisă de Biroul Vamal Leușeni în baza actului indicat, cu restituirea lui Tudor Liurca a sumei de 17560 lei.

În susținerea soluției date prima instanță făcând referire la prevederile Regulamentul privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul RM, a reținut că excavatorul procurat de Tudor Liurca a trecut peste frontiera de stat a României și de către colaboratorii Serviciului Vamal al statului indicat a fost verificat setul de documente prezentat de Tudor Liurca, în privința căruia nu au fost formulate careva obiecții, iar ulterior, aceleași documente prezentate colaboratorilor Biroului Vamal Leușeni, de asemenea nu au provocat careva obiecții.

Totodată a fost precizat faptul că nu ține de obligațiunea lui Tudor Liurca de a demonstra prin careva probe suplimentare veridicitatea documentelor prezentate de acesta la importarea în RM a excavatorului procurat, dar este obligațiunea Biroului Vamal Leușeni de a proba neveridicitatea datelor care se conțin în documentele prezentate de petiționar și de a justifica dezacordul său cu valoarea bunului importat, indicată de către petiționar și majorarea valorii în vamă.

Astfel, prima instanță a menționat că dat fiind faptul că nu au fost prezentate asemenea probe, actul contestat de petiționar urmează a fi declarat nul.

Judecând apelul declarat de către Biroul Vamal Leușeni, instanța de apel a ajuns la concluzia respingerii acestuia ca neîntemeiat și menținerii hotărârii primei instanțe, considerând că prima instanță a dat o apreciere justă situațiilor de fapt și de drept ale cauzei, făcând de asemenea referire la prevederile Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul RM.

De asemenea, instanța de apel a menționat că Biroul Vamal Leușeni arbitrar, unilateral și fără a dispune de careva acte confirmative a stabilit unilateral și ilegal un preț exagerat al bunului prezentat în vamă și fără careva explicații l-a impus pe Tudor Liurca să achite în vamă suplimentar o sumă exagerată.

Instanța de recurs constată, însă, că interpretarea dată de instanța de apel este una greșită.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) și (2) CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege și nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, precum și materialului anexat la dosar, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

Astfel, instanța de recurs reține că instanțele de judecată ierarhic inferioare la examinarea cauzei nu au ținut cont de prevederile art. 138 CPC, care indică expres că înscrisul se depune în original sau în copie autenticată în modul stabilit de lege, indicându-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original când, conform

legii sau unui alt act normativ, circumstanțele pricinii trebuie confirmate numai cu documente în original sau când copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și în alte cazuri când instanța consideră necesară prezentarea originalului.

Contrar normei citate, din materialul probator al cauzei rezultă, că chitanța de percepere a obligațiunilor vamale de la persoanele fizice seria AB nr. 781191, *care, de altfel, în cauză a fost anulată de instanțele de judecată ierarhic inferioare*, este anexată la materialele dosarului în formă de xerocopie autenticată (f. d. 12, 53) și are un conținut lipsit de claritate ce nu poate fi citit, astfel, fiind neclare datele indicate în acesta, motiv din care instanța de recurs este în imposibilitate de a verifica legalitatea deciziei supuse recursului, inclusiv și a actului administrativ contestat la caz.

Mai mult, deși copia actului menționat are un caracter nedeslușit, nici din procesul-verbal al ședinței de judecată în prima instanță și nici di cel al instanței de apel nu rezultă că acesta a fost examinat în original.

În această ordine de idei este cert că omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, direct indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

În speță, prezintă relevanță și faptul că folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, reieșind din specificul acestui, presupune prin sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt și de drept, care, este diferită de la caz la caz.

În atare situație, având ca bază dispozițiile art. 118 alin. (5) CPC, care acordă instanței judecătorești (judecătorului) dreptul de a propune părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor, instanța, întru stabilirea unor fapte, urma să propună părților prezentarea înscrisurilor necesare în original sau în copii autentificate în modul stabilit.

Pe cale consecință, la caz, se constată încălcarea de instanța de apel și a dispozițiilor conținute în art. 373 alin. (5) CPC, or, judecând apelul instanța de apel nu s-a pronunțat și nu a combătut nici într-un mod argumentele invocate în cererea de apel depusă de Biroul Vamal Leușeni, inclusiv celor aduse în dezacordul cu hotărârea primei instanțe, iar conținutul deciziei nu este altceva decât reflectarea întocmai a concluziilor primei instanțe, fapt ce în plus indică la examinarea superficială a apelului.

Distinct de cele mai sus arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Biroul Vamal Leușeni.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2014 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Tudor Liurca împotriva Biroului Vamal Leușeni cu privire la contestarea actului administrativ, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Vera Macinskaia

Sveatoslav Moldovan

Constantin Alerguș

Ala Cobăneanu